

Anteckningar från workshop om hållbarhet, klimat och biologisk mångfald i utbildningar

Workshoppen var en del av SLU Centrum för naturväglednings nationella träff för utbildare inom naturvägledning och naturguidning. Träffen hölls 29 och 30 november 2022.

Fokus på workshoppen var hur utbildningar på bästa sätt stöttar naturvägledare/guider att använda landskapet och mötet med sina deltagare för att kommunicera frågor om t ex klimat och biologisk mångfald.

Workshoppen hölls av Eva Sandberg.

Anteckningar

Temat var hur naturvägledning ta sig an de stora frågorna om naturkris, hot mot den biologiska mångfalden och hållbar utveckling. Det finns tusen olika sätt. Det beror på vilken grupp av människor man kommer träffa som naturvägledare, och vilket syfte man har.

Kompetens = kunskap + attityd/värderingar + färdigheter

Vilka generiska lärandemål kan naturvägledning bidra till?

- KUNSKAP
- ATTITYDER / VÄRDERINGAR,
- FÖRMÅGOR
- INSPIRATION / Kreativitet
- HANDLING

Det som utmärker en naturvägledningssituation är tillgången till PLATSEN och de FENOMEN som finns där. Under en utbildning är det viktigt att naturvägledaren lär sig att jobba med förstahandsupplevelsen, det som deltagaren ser och upplever. Men också att lära sig att med utgångspunkt från platsen kunna vidga fokus till större frågor, perspektiv och högre komplexitet.

Guiden bör lära sig att både jobba med den "fina" naturen, som en naturskog, och det påverkade, brukade landskapet. Både skyddad och oskyddad natur. Ett exempel som nämndes är behovet av att berätta om nyttan med död ved på marken, då många personer tycker det ser skräpigt ut och förstår inte nyttan med det. Jobba gärna med kontraster, t ex genom att jämföra en gräsmatta och en närliggande äng eller en trädplantering och en urskog. Om starka känslor uppkommer, passa då på att bygga på med kunskap.

I naturguidesrollen behöver man göra sig till tolk för experten, t ex hjälpa deltagarna att uttyda vad nörden står och pratar om med skägget i duken på insektsfällan. Guiden kanske också behöver hjälpa experten att sätta ramarna under guidningen, t ex genom att experten enbart får prata om tio arter under denna guidning, men tio andra under en annan guidning.

Det är viktigt att förstå tidsperspektiv. Förstå de dynamiska processerna. Vad hände för 100 år sen. 100 år framåt. 10 minuter sedan. (Då var det kanske en massa skröp här som vi städat undan.) En mängd beslut vi fattar har betydelse för hur landskapet/naturen på en plats förändras.

Komplexa frågor och vetenskaplig teori kan vara svårt. Ett tips: Utgå från ett flyttblock och ställ frågan. *Hur många tror på istiden?* Provocera deltagande genom att spela rollen av en person som är skeptisk till det som är forskningsbaserat. "Var ni med då eller känner ni någon som var med då?" Koppla t ex till skepsis mot klimatkrisen. Resonera sedan med deltagarna om hur man bygger en teori och betydelsen av forskning.

Att träna sig som naturguide att se olika perspektiv. Lära sig dra nytta av folks kunskaper. Att använda olika roller, perspektiv, rollspel. Att deltagaren tar på sig att vara talesperson för skogen eller en art.

I naturvägledningskompetens ingår att veta vad man kan göra med olika grupper, att anpassa sig till dem, t ex genom att anpassa sina ordval och sitt innehåll så att man möter deltagarna lättare. Det är viktigt att kunna känna av deltagarnas behov och vad som fungerar för dem. Och att kunna bjuda in deltagare in i guidningen t ex genom att använda öppna frågor, ha dialog med dem och använda sig av reviewing-metoder.

Att bjuda in till handling är viktigt – kanske att slå en äng. Att ta in det som ger hopp för framtiden så vi inte hamnar för mycket i det tunga och mörka. Och att våga låta deltagarna vara aktiva under en guidning, t ex genom att alla får håva fjärilar under en fjärilsguidning - inte enbart experten.

Guidehandledningar nämndes som ett användbart verktyg, speciellt om de kan anpassas till olika nivåer.

Att samarbeta med andra guider kan vara värdefullt. Att lyfta varandra i en guidning och ha olika roller som kompletterar varandra.